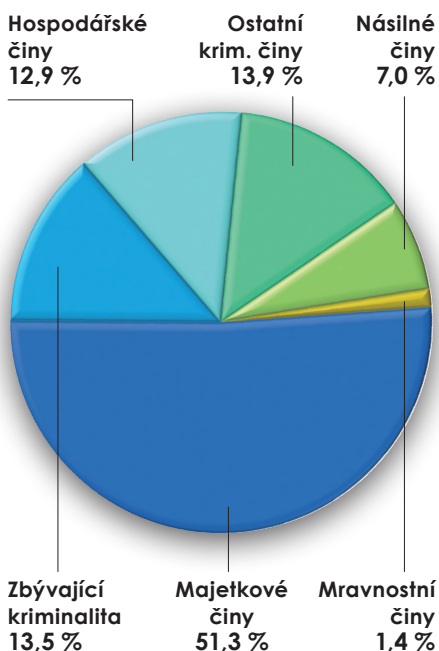

Když jsme se rozhodli připravovat jako téma majetkovou trestnou činnost, proběhla v naší nevelké redakci anketa, zda se někdo z členů už někdy stal obětí trestného činu. Výsledek? Padesát procent zúčastněných (rozumějte dva ze čtyř) má zkušenost coby oběť majetkového trestného činu. O něco zábavnější ovšem je, že na ty dva lidi připadá takových činů sedm v poměru jeden ku šesti.

Stát se obětí majetkové trestné činnosti není nic povznášejícího. Někdy to vyvolá vztek, někdy navíc lítost nad věcmi, k nimž měl okradený vztah, někdy se taková zkušenost pojí s traumatickým prožitkem a ne-dej bože i fyzickou újmou. Obecně vzato mohou znít některé případy docela zábavně a legračně (ostatně konkrétní příklady najdete i v rámci tohoto tématu na str. 13), ale co si budeme povídat, když se to děje vám, k smíchu to není. Vybavuji si

Podíl jednotlivých druhů trestné činnosti v roce 2018 (v procentech)

Zdroj: Policejní prezidium PČR

Ilustrační foto archiv PČR

situaci, kdy zpoza rohu vyrazil muž a utíkal, co mu nohy stačily. Za ním druhý, ten prvního dohnal, srazil ho k zemi a ta rána pěstí opravdu zaduněla. Muž na zemi vyndal z kapsy peněženku, podal ji „útočníkovi“ a bez uzardění prohlásil: „Sorry, vole, sem si ji jenom pučil...“ Jako historka zábavné, být ale na místě okradeného, nesměju se, i když v tomto případě si oběť zajistila nápravu sama, rychle a dost efektivně. Pokud se ale vrátíme k anketě, o níž už byla řeč, sluší se dodat, že šestinasobnou obětí je autorka těchto řádek. Kupodivu se jí podařilo tři z těch činů udržet „ve stadiu pokusu“, na druhou stranu auto neuchránila a co hůř – a teď jako by se zde zhmotnili policisté preventisté s hlavou v dlaních – na zadním sedadle auta se jí podařilo zanechat velkou tašku... Následky asi není třeba podrobně popisovat. Dnes už jen vzpomínka, nicméně vysoce poučná. Majetková trestná činnost je pro preventisty i kriminalisty velké téma. A snad začíná být tématem i pro potenciální oběti, které si konečně začínají svůj majetek hlídat. Ostatně majetková kriminalita podle policejních statistik představuje více než 51 procent všech řešených skutků, respektive tomu tak bylo v roce 2018.

Právě na prevenci majetkové trestné činnosti je tedy logicky zaměřená řada pravidelně se opakujících policejních projektů a opatření. Každý rok v období Dušiček, adventu, Velikonoc, dovolených upozorňují policisté na stejná pravidla bezpeč-

ného chování a ochrany vlastního majetku. V loňském roce navíc Policejní prezidium ve spolupráci s Ministerstvem vnitra přišlo s velkým projektem „Zabezpečte se, chráňte majetek sobě i svým sousedům“, který je zacílený na prevenci konkrétního typu majetkové trestné činnosti – krádeže vloupáním – a jehož ambicí je jednak zvýšit informovanost veřejnosti, jednak zajistit vzdělávání samotných policistů.

Těžko bychom si mohli klást za cíl na těchto stránkách vysvětlovat policistům, jak se to má s majetkovou trestnou činností. To vědí oni rozhodně lépe než my. Proto také nemáme v úmyslu tvářit se, že přinášíme pochodeň poznání, ale spíše informovat o novince, s níž se spousta z nás i vás ještě setká, pokud už se tak nestalo. A jako malý přídavek se třeba trochu pobavíte nad tím, co všechno je možné ukrást, i když vy asi nejlépe víte, že odcizeno může být prostě cokoliv. A možná, že každý jeden policista nejen ví nejlépe, kde se co krade (vzpomeňme například na stavební materiál, kabely, popelnice, kytky, výzdobu, hudební nástroje nebo spodní prádlo), ale také by dokázal vyspat ze služebního rukávu spoustu případů, které svou neobvyklostí aspirují na solidní umístění v soutěži o kuriozitu roku. Třeba i v tom smyslu, jakou výmluvu dokáže pachatel použít. Například, že si to přece jenom půjčil...

Jana Příkrylová

Vloupání je pořád až moc

Foto archiv PČR

Kategorie majetkové trestné činnosti je poměrně pestrá a různé preventivní programy se zaměřují právě na její konkrétní typy. O tom už ostatně byla řeč na předchozí stránce. Loňský a letošní rok jsou ovšem ve znamení masivního projektu zaměřeného na jeden konkrétní typ majetkové kriminality, a to jsou vloupání do bytů, domů nebo chat. Proč?

„Myslím, že vloupání do lidských bytů je pořád zbytečně moc a že lidé sice konečně chápou, že si mají hlídat peněženku, ale připadá jim zbytečné investovat do kvalitního zabezpečení vlastního životního prostoru,“ vysvětluje na úvod pplk. Michal Herma z Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování, který se na přípravě celého projektu podílel a podílí. Proto tedy přišlo Policejní prezidium ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a dalšími partnery s projektem, který podle slov autorů nemá zatím v podmínkách Policie ČR obdoby. Projekt, který nese název Zabezpečte se! Chraňte majetek sobě i svým sousedům, je financován z finančních prostředků Ministerstva vnitra v rámci vnitřorezortního programu a byl spuštěn vlastně už na podzim 2018, probíhá ale samozřejmě i v letošním roce a dá se předpokládat, že nejméně z jeho části se stane při-

nejmenším dlouhodobá, ne-li trvalá záležitost (viz str. 8–9). Co tedy můžeme očekávat? Něco napoví už volba partnerů projektu: Cech mechanických zámkových systémů, Českomoravská myslivecká jednota a Arcibiskupství pražské. A pojďme si říct ještě jednu dost důležitou věc: tento projekt je tak neobvyklý zejména proto, že jeho podstatná část – právě ta, která by měla v podmínkách Policie ČR vydržet poměrně dlouho, nebo dokonce napořád – cílí dovnitř, tedy do řad policie. Nicméně abychom to vzali popořádku, samozřejmě, že Policie ČR s poselstvím projektu oslovuje veřejnost. Široká osvěta je jeden z hlavních cílů autorů projektu. „Svým způsobem mě pořád zaráží, že si lidé postaví krásný dům, ale pak si do vchodových dveří dají zámkovou vložku za 80 korun,“ říká Michal Herma a dodává: „Proto, když jsme s kolegy preventisty na projektu spo-

lupracovali, bylo jasné, že jedním z jeho cílů je informovat veřejnost, že investice do zabezpečení se vždy vyplatí. Nemá smysl kupovat si drahý bezpečnostní zámek do papundeklových dveří a stejně tak je zcela neefektivní, když si koupíte kvalitní dveře, ale neosadíte je kvalitním zámkovým

Pachatelé bývají výkonní

Karvinští policisté v únoru objasnili sérii vloupání, která začala loni v srpnu. Zpočátku neznámý pachatel, který už si ovšem vyslechl obvinění, během necelého půl roku spáchal 13 skutků, vybíral si byty, sklepní kóje, ale i garáž nebo hospodářskou budovu. Své oběti připravil například o jízdní kola, brusle, ale také dámské kabelky, motorovou pilu nebo osobní věci. Celková škoda činí bezmála sto tisíc korun.

Co se týče části projektu, která se zaměřuje na veřejnost, hrají v ní hlavní roli preventisté jednotlivých krajských ředitelství. Ti zmíněné informace přenášejí dál a na nich je i komunikace například s místními myslivceckými spolky nebo samosprávami či představiteli církve. „Určitě s nimi můžeme spolupracovat jako s prostředníky, navíc například duchovní jsou svým způsobem cílová skupina vzhledem k jejich ochotě i jakémusi předurčení pomáhat, což z nich leckdy dělá oběti,“ vysvětluje Ondřej Penc z pražského krajského ředitelství. A v souvislosti s projektem upozorňuje například na besedu v pražských Lipencích, které se loni potýkaly s nárůstem vloupání.

„Na takovýchto setkáních s občany vždy začínáme seznámením s aktuální bezpečnostní situací v dané lokalitě. Následně prezentujeme jednotlivá opatření, která realizujeme ke zvýšení bezpečnosti. A v neposlední řadě také zmiňujeme důležitost preventivních opatření, která by měli občané realizovat sami. Co si bude-
me povídat, zabezpečit se znamená investici, a pokud se lidé rozhodnou do své bezpečnosti investovat, my jim umíme poradit, jak to udělat smyslně. Vždy je lepší svěřit zabezpečení majetku odborné firmě, jejíž odbornost a profesionalitu si lze ověřit. Např. prostřednictvím jejího členství v profesní komoře a pozitivními ohlasy a recenzemi.“

systémem.“ Proto také první partner projektu. „My samozřejmě nemůžeme někomu doporučovat konkrétní značku zámku, ale můžeme mu poradit, aby se obrátil na Čech mechanických zámkových systémů ČR, o němž víme, že jeho členové klientům poradí a pomohou jim ke kvalitnímu zabezpečení,“ vysvětluje Michal Herma.

Jenže co je kvalitní zabezpečení? „Budme upřímní a řekněme si otevřeně, že není překážka, kterou by nebylo nemožné překonat. Pokud ale překážek pachatelé naskládají víc za sebou a budou to překážky obtížné, vzdá to a nebude se snažit se k vám vloupat. A o to jde,“ vysvětluje opět Michal Herma, ostatně odborník na slovo vzatý, potíráním tohoto druhu trestné činnosti se zabývá už 12 let.

Abychom to shrnuli, prvním sdělením, s nímž nový projekt přichází, je to, že lidé by měli více přemýšlet o investicích do ochrany svého obydlí.

Jak s tím ovšem souvisí arcibiskupství nebo myslivci? „Tyto instituce jsme oslovili z jednoduchého důvodu, jejich členové představují pro spoustu lidí autoritu a uznávané partnery, kteří mohou pomoci jim i nám,“ vysvětluje Lenka Sikorová z Odboru tisku a prevence PP. Logicky se nabízí otázka jak. „Například starší lidé hlavně na venkově stále hodně spoléhají na kněze. Chodí za ním pro radu, svěřit se. Proto jsme oslovili církev, aby nám pomohla šířit rady, jak se zabezpečit,“ vysvětluje Lenka Sikorová. „Myslivci pro nás zase znamenají výborné partnery v tom, že si při obchůzkách mohou všimnout mnoha důležitých věcí včetně například pohybu podezřelých neznámých osob. Ostatně to je další součástí tohoto projektu – akcentování sousedské soudržnosti, apel na lidi, aby si všímali svého okolí a aby neignorovali, co se kolem děje jen proto, že se to zrovna neděje jim.“

Na to opět navazuje Michal Herma: „V žádném případě nechceme dělat z nikoho udavače. Jde nám o to, aby si lidé zase zvykli na ten starý soudržný model, kdy přišel soused za sousedem a poprosil ho o ohlídání domu, zatímco bude pryč. My teď žijeme hodně anonymně, všimněte si, že když v ulici houká alarm, nikoho nenapadne jít se podívat, jestli se třeba někdo někde nevloupal. Lidi to prostě ignorují. A to bychom rádi postupně měnili.“ Navíc myslivci hrají v projektu zajímavou roli ještě z jednoho důvodu. Součástí projektu je totiž také upozorňování na vhodné zabezpečení v souvislosti s možnými krádežemi střelných zbraní. „A v tomto ohledu jsou samozřejmě myslivci jednak cílovou skupinou, jednak našimi prostředníky a řekněme prodlouženou rukou ve vztahu k dalším lidem,“ vysvětluje Lenka Sikorová. To nás ostatně posouvá k otázce, co se vlastně v bytech, domech a chatách krade nejčastěji. Elektronika například? „Vůbec ne, to bývalo dříve. Dnes se nejčastěji kradou samozřejmě peníze a šperky, ale také sběratelské předměty, sta-

Krádeže vloupáním – rok 2018	Registrováno	Výše škody
Krádeže vloupáním do bytů	2 171	103 927 549 Kč
Krádeže vloupáním do víkendových chat	1 305	26 236 825 Kč
Krádeže vloupáním do rodinných domů	2 553	197 561 175 Kč

Zdroj: ÚSKPV PČR

rožitnosti, prostě věci, které vypadají, že mají nějakou hodnotu. Například pokud budete mít sbírku ručně malovaných hrnečků a někdo se k vám vloupe, velmi pravděpodobně o ni přijdete. Jednak se takové věci dobře prodávají, jednak nemají žádná výrobní a registrační čísla, což je pro pachatele velká výhoda.“ Navíc se proměňuje i to, jak vlastně vypadá takový „bytař“. „Například se stále častěji setkáváme s tím, že na našem území fungují velmi sofistikovaně organizované zahraniční gangy,“ vysvětluje Michal Herma a dodává, že v Evropě takto operují například gangy kolumbijské. Své bohaté zkušenosti s nimi mají třeba ve Španělsku nebo v sousedním Německu. „Tam dokonce zaznamenali i jistou formu utajené komunikace mezi jednotlivými skupinami pomocí speciálních grafitů. Navíc členové těchto gangů jsou velmi ukáznění a disciplinovaní a velmi dobře financovaní,“ vysvětluje Michal Herma s tím, že Kolumbijci se zpočátku specializovali na byty Asiatů, protože zjistili, že asijsí obchodníci velmi často uchovávají své peníze doma, a ne v bankách. Dnes

Součástí preventivních opatření ze strany Policie ČR jsou i tradiční kontroly chatových osad.

se podle Hermy tyto gangy orientují hlavně na draze vypadající domy.

„To vše jsou důvody, proč jsme se do takového projektu pustili,“ doplňuje Lenka Sikorová, „snažíme se lidi upozornit na to, jak vybírat zabezpečení, co si ohlídat, na co se ptát, a to včetně konkrétních informací třeba o tom, jak si zabezpečit okna a fran-

couzské dveře, jaké bezpečnostní fólie váš majetek ochrání a proč.“ Lenka Sikorová spolu s Michalem Herrou dodávají, že v současné době se věnují osvětě v oblasti mechanických systémů, následně ale přijdou na řadu i informace, které se budou týkat systémů elektromechanických a elektronických.

Záběr tedy bude důkladný. „Víte, když k takovému vloupání do bytu, domu nebo chaty dojde, jedna věc je hmotná škoda. Dá se spočítat, co pachatel zničil, co ukradl. Mě ale trápí ten druhý typ škody, který nikdo spočítat nedokáže. Peníze nebo cennosti nakonec člověk oželí. Ale pak jsou následky, které sice nevyčíslíte, ale bývají mnohem horší. Už nespočítáte cenu toho, že žena ve svém vlastním bytě měsíce, nebo dokonce roky špatně spí, protože se bojí. Že se musí vyrovnat s faktem, že do místa, které pro ni představovalo ten nejsoukromější a nejbezpečnější prostor, tedy do jejího obydlí, někdo přišel násilím a donutil ji necítit se tu bezpečně. Že narušil tu nejintimnější část jejího života, když se hrabal třeba v jejím spodním prádle. To jsou další důsledky a já bych byl moc rád, kdyby se nám podařilo uchránit lidi nejen těch statisticky zaznamatelných škod, ale hlavně podobných pocitů a následků,“ uzavírá Michal Herma na vysvětlenou.

Držet krok

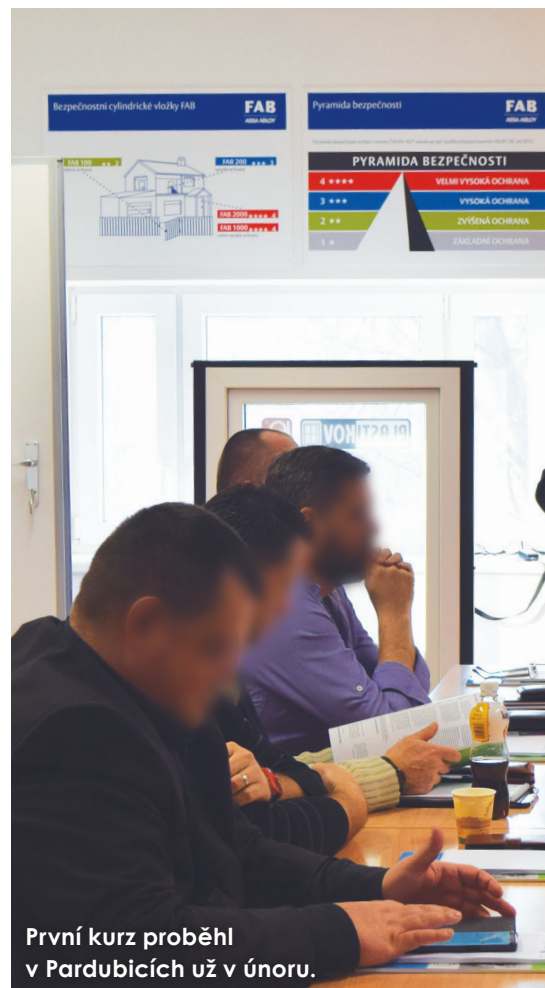
Poznej svého nepřítele, praví jedno moudro. Docela se hodí jako heslo druhé části projektu, o kterém je řeč. Ta – a to je unikum – cílí dovnitř, tedy do řad Policie ČR, a její ambicí je vybavit policisty vědomostmi a znalostmi, které jim pomohou efektivněji bojovat s pachateli, kteří si vybírají lidská obydlí.

Do výbavy místnosti patří nejrůznější typy zámků a dveří (viz foto dole).

Co jde? Obecně řečeno o specializované kurzy pro vybrané policisty. Pojďme ale od obecného k detailům. Většina finančních prostředků, které byly na realizaci projektu vyčleněny, totiž šla na výstavbu a vybavení specializované výukové místnosti, která před nedávnem při-

vítala první frekventanty ve vzdělávacím zařízení Pardubice. Místnost to není ledajaká a kurzy, které v ní od letošního února probíhají a budou probíhat, také ne. Účastníci kurzů se tu totiž budou učit – včetně praktické části – vše o tom, jak fungují různé zámkové systémy, jak se v oblasti zabezpečení vyvíjejí technologie, a především jak pachatelé zámkové překážky překonávají. „Jde nám hlavně o to, aby absolventi kurzů měli dobrý přehled v technických možnostech i novinkách v této oblasti, aby lépe poznali metody pachatelů včetně náčiní, které pachatelé používají, a aby díky tomu byli efektivnější v odhalování této trestné činnosti,“ vysvětluje pplk. Michal Herma záměr velmi neobvyklé až unikátní výukové místnosti a specializovaných kurzů. „Věříme, že policisté vybavení znalostmi z těchto kurzů budou například schopní lépe vyhodnocovat některé zdánlivě nedůležité detaily na místech činu, budou lépe vědět, kam se kouknout a proč, co například

První kurz proběhl v Pardubicích už v únoru.

hledat. To jim pak logicky pomůže při objasňování případu,“ pokračuje Michal Herma. Dveře místnosti se poprvé otevřely 19. února a ke stolu usedli první účastníci kurzu, další turnusy budou následovat. V současné době jsou kurzy primárně určeny kriminalistům specializovaným na majetkovou trestnou činnost, podle Michala Hermy ale zájem projevily i další útvary a logicky by svou účast ocenili také kriminalističtí technici. „Rozhodně počítáme s tím, že po proškolení kolegů specialistů na potírání majetkové trestné činnosti budeme kurz postupně nabízet dalším složkám počínaje kriminalistickými technikami, pro něž jsou podobné znalosti nepochybně vysoce důležité, přes příslušníky specializovaných útvarů až po policisty hlídkové služby,“ popisuje Michal Herma. Nabízí se samozřejmě otázka, kdo bude frekventanty učit, a odpověď je jednoduchá: učitelé vzdělávacího zařízení, kteří sami absolvovali intenzivní kurzy zaměřené právě na tuto problematiku. Velkou výhodou

navíc je, že nejde jen o teoretické poznatky, ale že účastníci budou mít k dispozici dveře, zárubně i zámkové systémy, na nichž budou sami prakticky zjišťovat, jak a čím je pachatelé nejčastěji překonávají. Samozřejmostí je kvalitní vybavení nářadím, které by mohlo být potřeba. Výuková míst-

nost se sice otevřela letos v únoru, myšlenka na ni je ale starší. „Záměr vznikl de facto loni touhle dobou,“ vzpomíná Michal Herma, „ale připravit vše do detailu napřed teoreticky a poté v praxi samozřejmě vyžadovalo určitý čas. Chtěli jsme, aby na účastníky kurzů čekala skutečně

prvotřídně vybavená místnost a také učitelé připravení nejkvalitněji, jak je to možné. Myslím, že výsledek skutečně očekávání splnil,“ konstatuje Michal Herma spokojeně.

Absolventi navíc neodjedou domů s prázdnou – každé krajské ředitelství dostane kufřík se základním odemkacím náčiním, které je jednak možné dále dovybavit, jednak se s ním může seznámit jak samotný absolvent, tak jeho kolegové. „V tomto případě nám nešlo o to, strkat někomu pozornosti, ale ukázat kolegům, jak nenápadně může vypadat náčiní, které třeba používají pachatelé. Díky tomu pak mohou policisté na místě činu odhalit velmi důležité okolnosti. Součástí kufříku je třeba velmi nenápadný nástroj, který by asi laikovi připadal jako poškozená špachtle na sádrování nebo něco podobného. Ale jde o pomůcku, kterou se pachatelé vlamují do dveří. Policista, který má možnost si takové nástroje prohlédnout a osahat, pak na místě činu může působit efektivněji,“ vysvětluje Michal Herma důvody nezvyklého „dárku“. Tato část projektu má ambici stát se nedílnou součástí vzdělávání kriminalistů a posléze i policistů hlídkové služby. Cíl je jasný – minimalizovat šance pachatelů na další vloupání, a pokud se jim to přece jen podaří, co nejrychleji udělat z neznámého pachatele osobu odhalenou, obviněnou a předanou soudu.

Jana Přikrylová

S mobilními telefony už dnes většina lidí konzultuje téměř vše včetně toho, jaké bude za hodinu počasí. Proč toho tedy nevyužít a neproniknout i do tohoto prostoru například s prevencí kriminality? Ojedinělým krokem je v tomto ohledu aplikace Zabezpečte se, která je součástí už tolikrát zmíněného projektu. Získat ji mohou jak zájemci využívající Android, tak zapřísáhlí zastánci iPhone, aplikace je totiž ke stažení jak v App Store tak na Google play, samozřejmě zdarma. Aplikace nabízí informace a rady, jak si zabezpečit své obydlí nebo chatu, k dispozici je ale také databáze členů Cechu mechanických zámkových systémů, jejichž služby lze využít. Samozřejmě a pro nás teď nejméně důležitou součástí aplikace jsou informace o autorech a partnerech projektu, z uživatelského hlediska jsou ovšem nejdůležitější jednak odkaz na databázi zámečníků, jednak rady týkající se zásad bezpečného bydlení. V hlavním menu si uživatel může zvolit, k ja-

Prevence v mobilu

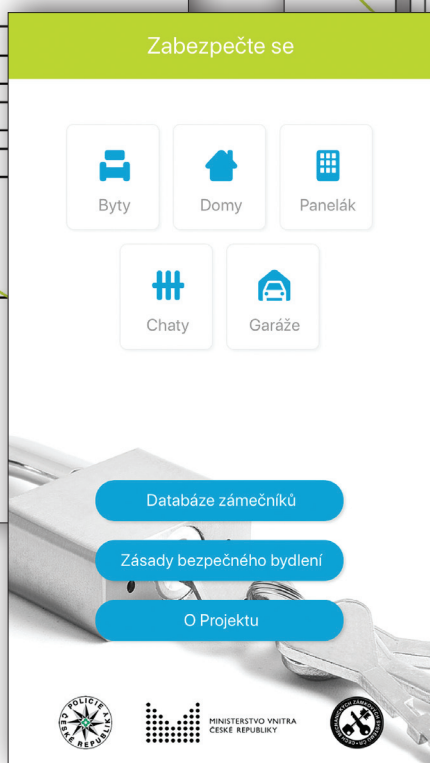
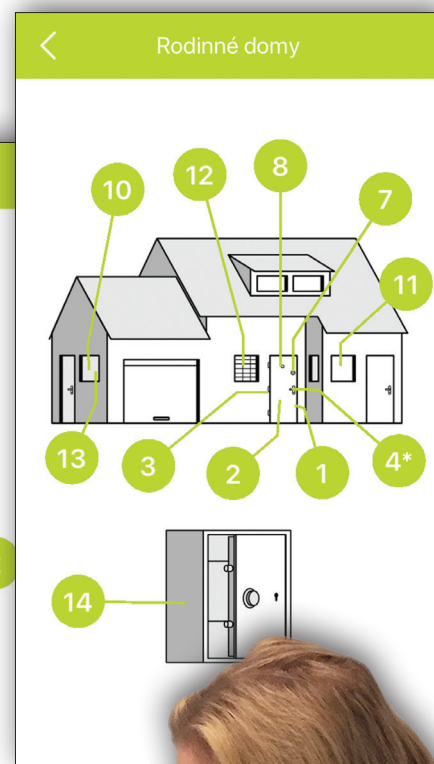
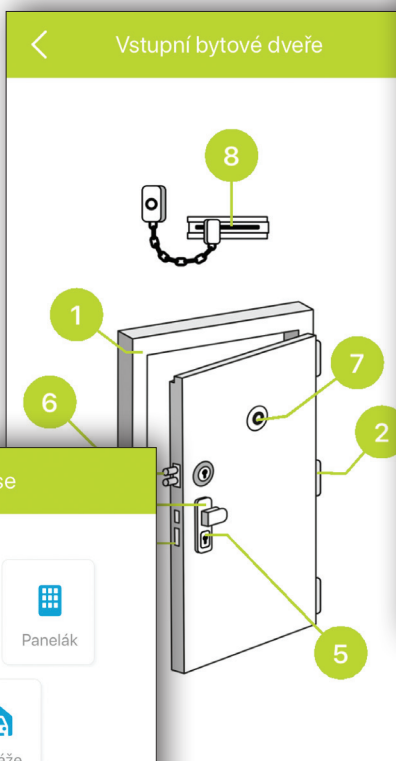
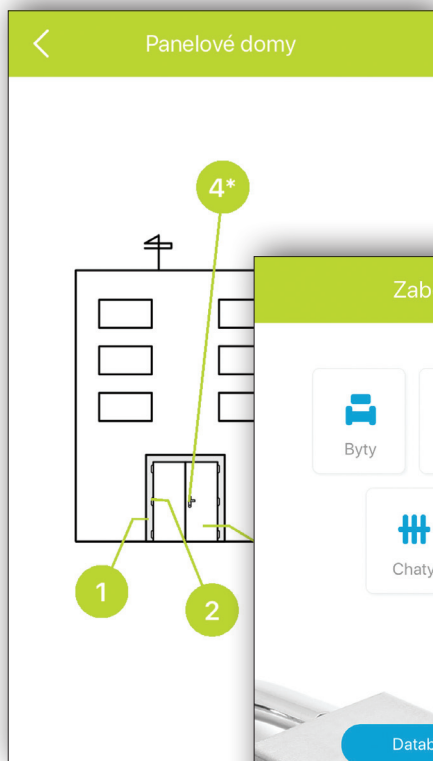
Policie ČR se rozhodla vydat se na dosud „nedobyté“ území a oslovit veřejnost mimo jiné také cestou mobilní aplikace. Od loňského října se tak občan může pro radu vydat přímo do svého mobilního telefonu.

kému typu bydlení by chtěl informace, požadavek pak může v některých případech ještě specifikovat. Pokud tedy bude radu hledat obyvatel paneláku, může se podívat nejen na to, jak si zabezpečit byt, ale třeba i sklep nebo kočárkárnu. Aplikace u každého typu bydlení zobrazí ohrožená místa a po jejich rozkliknutí uživatel dostane doporučení, jaký typ mechanického zabezpečení je vhodný. Aplikace pamatuje i na informace ke krádežím

jízdních kol, která patří k častému předmětu zájmu pachatelů.

Krok jistě zajímavý a progresivní, třeba také ne poslední a snad se své aplikace dočkají i další preventivní projekty.

Jana Přikrylová

Proti mezinárodní kriminalitě mezinárodní spolupráce

Bytové domy – častý cíl vloupání, a tedy i kontrol ze strany policistů.

Foto archiv PČR a redakce

Letos poprvé můžeme očekávat evropský den zaměřený proti určitému druhu kriminality. Premiérový evropský den bude zaměřen – a proto na něj tady upozorňujeme – proti vloupání. Co to znamená pro Českou republiku?

Evropská unie respektive Evropská síť prevence kriminality (EUCPN) se nechala inspirovat v Belgii, kde má „den proti vloupání“ dlouholetou tradici a celkem logicky bývá využíván k intenzivnímu preventivnímu působení na veřejnost. EUCPN, jejímž členem Česká republika je už od svého vstupu do EU, plánuje Evropský den proti vloupání na 19. červen 2019. Jak se evropská novinka projeví u nás? „Rádi bychom zmapovali situaci v oblasti prevence vloupání na všech úrovních a zapojili všechny iniciativy bez ohledu na to, zda se konají právě v den proti vloupání, v jiném termínu nebo celoročně,“ konstatuje Tomáš Koniček z odboru prevence kriminality MV ČR. Projekt Zabezpečte se tedy jistě bude hrát velkou roli i v tomto ohledu. Dalším zcela konkrétním výstupem plánovaným přímo na 19. červen je konference zaměřená na prevenci vloupání.

Konat se bude v Muzeu Policie ČR a určená bude samozřejmě policistům, ale také zástupcům bytových družstev, která představují velmi důležité partnery v takto zaměřených preventivních aktivitách. Zúčastnit se ovšem může jakýkoli zájemce z řad odborné i laické veřejnosti.

Jana Přikrylová

Vloupání jako jedna z priorit

Evropský den proti vloupání je součástí politického cyklu EU: European multidisciplinary platform against criminal threats – EMPACT. Europol v rámci EMPACT definuje devět prioritních oblastí, pro které vypracovává strategické plány, projekty a operace. Kampaň k vloupání je vytvářena pro prioritní oblast organizované majetkové kriminality.

Vloupání se lidé bojí

Z výzkumu postojů občanů ČR k prevenci kriminality z roku 2017 vyplývá, že po kapesních krádežích se lidé cítí být ohroženi nejčastěji právě vloupáním do bytu.

Součástí preventivních aktivit PČR a MV ČR je i účast na tematických veletrzích.

„Kontrolorův“ vyčítavý pohled

Majetková trestná činnost je složitě uchopitelná hydra, ještě víc možná chobotnice s nespočtenými chapadly. Má tolik podob, tolik fint, tolik možných, často až fatálních proměn... Shodli jsme se na tom při redakční poradě a taky jsme se pokusili stanovit aspoň dvě základní kritéria problému:

Prvním z nich je vidina zisku. Nikoliv pro zloděje či podvodníka, ale pro potenciální oběť, která touží po luxusním mobilu, motocyklu či automobilu vyhlášené značky a kvality, po bytě... Vše je k máni cca o třetinu levněji, stačí jen zaplatit zálohu. To je vějička, které podlehnou mozky i jinak chytrých, vzdělaných lidí, které byste s těžší otaxovali jako naivky.

Druhým specifikem je okradení starého, osaměle žijícího člověka. Pachatel se poměrně snadno daří vsugerovat, ještě spíš „nabulíkovat“ důvod, proč by ho měl penzista vpustit do svého domu či bytu. *Jsem těhotná, dělá se mi mdlo a musím se napít vody... Vašemu vnukovi se stala nehoda, nic vážného, ale potřebuje peníze, aby... Jsem instalatér, dělám v bytě nad váma koupelnu a potřebuju se podívat, kam je vyvedený odpad...*

Další sortou jsou takzvaní kontroloři. Povím vám příběh své maminky. Bylo jí tehdy k sedmdesátce, po svém ovdovění se přestěhovala do domu, kde bydlela její velká kamarádka, chodily spolu na plovárnu nebo do kina... Říkám to proto, že nijak neodpovídala běžné klasifikaci starouška s už pošramocenou schopností logických úvah či soustředěnosti, osamělého kůlu, který je šťastný, že si má s kým popovídat...

Leč stalo se. Jednoho dne u ní zazvonil mladý pohledný muž vybraných způsobů. Představil se, legítimoval se jakousi průkazkou a prohlásil, že jde zkontrolovat bezpečnost

zapojení šňůr do zásuvek... Pan kontrolor byl spokojen, přátelsky oznámil, že zbytek prověří zítra a odešel. Několik hodin poté zjistila maminka, že jí zmizely dva zlaté prsteny...

Zaskočila se poradit s kamarádkou: *Je možné, aby takový slušný sympáček kradl?* Nakonec šly své podezření oznámit na nejbližší oddělení policie. Zdejší muže zákona inspirovala možnost opětovné návštěvy pana kontrolora. Tak trochu se mu schovali – a v pravou chvíli na něho vyrukovali. „Kontrolor“ se drobátko vzpěchoval nastavit ruce pro pouta. Policistův výkřik „Ruce!“ prý zazněl jako hrom, až si zadržovaný pán leknutím hlasitě up-

šoukl... Brzy se ukázalo, že jde o vícekrát trestaného podvodníka a zloděje M. z jižní Moravy.

Milovaný zlatý prsten po babičce už samozřejmě moje máti nikdy neviděla, na celou příhodu vzpomínala později takto: „Když na něj policisté nastoupili, M. se na mě jen vyčítavě podíval. Ten jeho pohled snad nikdy nezapomenu!“ Mne ale spíš zajímal hypoteticky případný vývoj druhé návštěvy, ovšem bez policejní asistence... Proč se M. chtěl vrátit na místo činu? Co by si odnesl tentokrát? A jak by se dění odvíjelo, pokud by ho už moje podezřívavější maminka při něčem přistihla?

Z kriminální historie totiž víme, že zlodějská selanka se mnohokrát změnila ve vražedné běsnění. Stalo se tak v okamžiku, kdy kradák, dmoucí se dosud pocitem „jsem pánem situace“, byl nečekaně a nemile konfrontován s nějakým nepříznivým vývojem. Říká se tomu spouštěcí mechanismus...

Obdobný prvek najdeme třeba v sérii tzv. babičkáře Miloslava Slámy. Řadu důchodkyň „jen“ okradl či oloupil, pokud se ovšem akce přestala odehrávat podle stanoveného scénáře a hrozilo mu prozrazení, přešel velmi rychle do násilných a smrtících praktik. Za tři vraždy osaměle žijících žen skončil v roce 2005 s trestem doživotního vězení.

Z analýzy řady kriminalistických spisů si vzpomínám na ještě bizarnější a drastičtější ukázky „spouštěcího mechanismu“. Stará paní nabyde dojmu, že ji vnuk během svých návštěv okradá. Nastraží na něj past, a když sklapne, triumfálně prohlásí: „To budou máma s tátou koukat, jakého mají doma kradáka!“ Jenže chvilku triumfu zpovytaný a vystresovaný vnouček vymaže brutální vraždou – a táta s mámou zakrátko zjistí, že doma mají nejen kradáka, ale taky mordýře!

„Babičkář“ Sláma předvádí způsob napadení oběti na figurantce.

Ilustrační foto Pixabay.com

majitel lednice pravidelně nenachází její obsah, ať už jde o papriky, nebo klobásy.

„Předmětem krádeže se stalo i cukroví nebo ozdobený vánoční stromeček, nemluvě o domácím zvířectvu nebo úrodě.“

A překvapit dokáží i pachatelé. Třeba když jako páčidlo použijí kuchyňskou naběračku – kupodivu neúspěšně – nebo když se rozhodnou svůj čin zamaskovat vydáváním se za oběť. Například opět v Ostravě byla takto při krádeži přistižena žena, která na policisty vyhrkla mnohem závažnější informaci – že byla znásilněna. Při prověřování se ale ukázalo, že její verze hrubě nesedí, a tak nakonec přiznala, že si znásilnění vymyslela, protože měla strach, že půjde do vězení. Někdy je navíc tak trochu proti zdravému rozumu, kdo se cítí být obětí. Třeba když si policistům stěžuje dealer, že nedostal zaplacen za drogy, nebo když muž okrade mladíka o mobilní telefon, ten si schová, a nakonec zjistí... že mu ukradený telefon někdo ukradl.

A pené chvíle umějí policistům připravit i samy oběti. Vraťme se do Ostravy a připomeňme případ z dubna 2018, kdy policii 41letý muž oznámil, že byl okraden o 165 tisíc, které vyhrál. Když se u jedné z ostravských křižovek posadil, aby si odpočinul, někdo mu peníze sebral. S výhrou prý muž přicestoval vlakem z Brna, svůj úspěch patrně oslavoval a jeho indispozice pak využil pachatel nebo pachatelé. Jenže druhý den se ukázalo, že věc se má trochu jinak. Když muž vystřízlivěl a kriminalisté s ním začali řešit rozpory v jeho výpovědi, ukázalo se, že muž žádné peníze nevyhrál, prý se mu o tom jen zdálo...

Důl vám přece nemůžou vzít...

Všichni víme, že byly doby, kdy vám důl klidně vzít mohli, akorát že kriminál nečekal toho, kdo bral, ale majitele. Že se dnes dá ukrást třeba podnik, to je taky fakt, ale abychom znovu parafrázovali Járu Cimrmana, to jsou sekáči, pánové, ty se nezakecaj... Pak se ale kradou také věci, nad kterými zůstává rozum stát. Tak třeba...

A mněstie dosluhujícího prezidenta Václava Klause rozhodně nepotěšila policisty ani veřejnost. Práce přibýlo a pocity marnosti v některých okamžicích musely dosahovat vrcholu. Co si například měli myslet pražští policisté, kteří hned v prvních dnech nového roku řešili případ muže, který nakradl zboží za více než osm tisíc. A pozor, nešlo o parfémy, oblečení nebo drahý alkohol, za těch osm tisíc nakradl kondomy. O poznání menší škodu, ovšem velmi neobvykle provedenou, způsobil loni v květnu muž v jednom ostravském nákupním centru. Ten totiž odcizil dva lubrikační gely, a to tak, že si je vymačkal do rukou. Odnesl si tak necelých 500 korun, prý

zkoušel, zda je gel dostatečně jemný... Mimochodem, moravskoslezští policisté museli řešit spoustu dalších záležejících případů, například krádež tří dřevěných loveckých posedů nebo dvou betonových jímek. Předmětem krádeže se stalo i cukroví nebo ozdobený vánoční stromeček, nemluvě o domácím zvířectvu nebo úrodě. S tím ostatně mají zkušenost policisté i na jihu Moravy, kde se setkávají s krádežemi vinné révy, merunek nebo švestek. O tom, že slepice nebo králíci se kradou po celé republice, netřeba pochybovat. Nikoho už asi nijak zvlášť nezaráží ani to, že se občas ze šňůry na balkoně ztratí nějaké to oblečení. O něco neobvyklejší je případ, kdy